

העייפות שהשתלטה עליו קודם לכן פינתה את מקומה לאלתר לערנות רעננה. הוא החיש את צעדיו, התקרב אל הבית מעליו נראה עמוד האש, והציץ מבעד לחלון.

דמות הדורה ישיבה שם, בתוך החדר, לצד השולחן, מתנדנדת בנעימה מול ספר גדול, לאורו של נר בודד.

היה זה הגאון הקדוש מולא אור שרגא, שלצד בקיאותו בש"ס ובפוסקים נודע גם בגאונותו העצומה ברזי תורת הסוד, כמו גם בהנהגותיו הקדושות והטהורות.

מושל העיר הביט בדמותו של הרב ועיניו לא שבעו מן המחזה. רק כעבור רגעים ארוכים ניתק עצמו מן החלון, ניגש אל הדלת והקיש עליה בחיל ובסילודין.

הדלת נפתחה והמושל ביקש להיכנס פנימה ונתקבל בכבוד. כוס חמין הוגשה לפניו, אולם דעתו לא היתה נתונה לכך. "אני מוכרח לדעת, מי אתה ומה מעשיך?" שאל בלהיטות.

"יהודי אני, המשתדל לעסוק בתורת ה' יתברך", היתה התשובה. "ומה פשר עמוד האש שמאיר מעל ביתך?" לא יכול היה המושל להתאפק.

דממה השתררה. מולא אור שרגא נעץ עינים בוערות ביושב מולו. משמע כי אורח רם מעלה הוא, כי על כן פקחו מן השמים את עיניו, לראות מראות נשגבים.

"זהו האור הזורח מעל ראשיהם של לומדי תורה" נענה לבסוף, "מן השמים פקחו עיניך למען תכיר בקדושת ישראל. ועתה, הודה נא על האמת, כי אינך אדם פשוט, הלא כן?"

"אכן", הודה המושל לאלתר, "מושל העיר אני. ובצאתי לסיור בין בתי העיר הגעתי עד הלום".

"ברצוני לשמח את ליבך בדבר מה", המשיך המושל, "כיצד אוכל לעשות זאת? כל שתבקש אתן לך".

"אל תתן לי מאומה", התחייך הרב, "כי כל אשר אני מבקש מה' – הוא שולח לי. אין לי צורך במתנות בשר ודם".

תשובתו של מולא אור שרגא רק הגבירה את הערצתו של המושל כלפיו, וכאשר יצא מן הבית, כעבור שעה קלה, גמר המושל אומר בליבו לשלוח דורון מכובד לביתו של הרב.

הודעות מרכז "תורה" פתוח בימים: א – ה פלא... 052-5079555

שיעורי לווין

לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרש"צ ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"

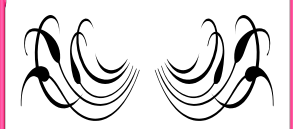
העלון לרפואת והצלחת יוסי ביטון הבעלים של "אביזרי הגולן" וכל משפחתו ישלם ה' פעולו אמן

יוסף זוסף ורזאל

נערך ויוצא לאור ע"י "הספדי יוסף ורזאל" (בהשתתפות כולל "יוני המעלה") העלון לע"נ אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ו מר השון התשע"ז

מתפלל

שבת יטי סיון ה-תשפ"ב
פרשה: **שלח לך**
הפטרה: **וישלח יהושע**

הדלקת נרות - 19:31
צאת השבת - 20:24
ר"ת - 21:19

הדלקת נרות בשבת הבאה 19:32	
שולח לך	קרח
4:10 <	4:11 <
4:17 <	4:18 <
5:36 <	5:37 <
12:44 <	12:46 <
13:20 <	13:21 <
19:53 <	19:54 <

תורה

"כל נשיא בהם"
במלה 'נשיא' מצויות האותיות 'איך והאותיות 'יש'. יש רמז בדבר: נשיא שמחשיב את עצמו ל'איך', הוא עניו ושפל בעיני עצמו – נשיא כזה הוא 'יש', נשיא אומות אמיתית. אבל נשיא גאוותן, המחשיב את עצמו ל'יש' – אינו אלא 'איך' ואפס.

העלון לרפואת חמי וחמתי שלום בך שמחה ומרים בת רחל מנשה בר דוד ובנויה מרת אחתי דינה בת רחל הרוצה להקדיש את העלון או חלקו בטל... 052-5079555

"המרגלים"

"ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו..." (" ", " ")
ומהי רוח אחרת המוזכרת בפסוק, על כך עונה רש"י, שתי רוחות אחת בפה ואחת בלב. למרגלים אמר, אני עמכם בעצה, ובלבו היה לומר את האמת, ועל ידי כך היה בו כח להשתיקם. ורבנו "אור החיים" הקדוש, משיב בדרך חדשנית על חלק מן השאלות וזה לשונו: צריך לדעת למה לא הזכיר אלא כלב, ולא יהושע? גם כוונת אומרו: "היתה רוח אחרת עמו..." כלב נתכנה בתואר המעלה "עבדי", עקב היתה רוח אחרת עמו, "ורוח אחרת", פרושו לפי אור החיים, השפעה שלילית של חבריו המרגלים על כלב. ועל רוח אחרת זו, שהחלה לפעפע בקרב הצליח להתגבר, בנגוד ליהושע אשר גם הוא לא נאץ ונדף את ה' וארצו, כפי שעשו זאת המרגלים, אך יהושע השיג מעלה זו, בזכות תפילתו של משה עליו, מה שאין כן כלב היתה בו רוח אחרת, נכנס עם המרגלים לחברה אחת ולרעה אחת וזאת רק למראית עין, ועל ידי כן הכניס עצמו לסכנה רוחנית של השפעה. ואכן בשלב מסוים הרגיש כלב שרוחם הרעה הולכת ומחלחלת לתוכו קם ונשתמח על קברי אבותיו על מנת להתחזק ולחזור לשרשי אמונתו. ומשום כך נתכנה בכינוי "עבד ה'", כנוי הנשמר ליחידי סגולה, המסוגלים לשנות את מדותיהם ומהלך מחשבותיהם, אך יהושע לא היתה בו רוח אחרת להטעותו מדרך השכל כי משה מנעו בתפלתו, ויש כח בתפלת הצדיקים גם לבחינה זו (להתערב בתהליכי בחירה חופשית) בעוד צדיק מושל ביראת ה', אשר על כן זכה כלב שיקרא עבד ה' כמשה רבינו.

לפי זה מיושב מדוע דוקא כלב הוא אשר מצליח להשתיק את המרגלים ואת העם. תדמיתו של כלב בעיניהם היתה שהוא אחד מן החברה, אחד משלהם ומשום כך יהושע כלל וכלל איננו מנסה להשפיע כי דעותיו ידועות לכל, מובן מדוע רק כלב הולך ומשתמח על קברי אבות, ועורך לעצמו מסע התעוררות, כי רק הוא מרגיש כיצד דעותיהם של חבריו למסע מתחילות להשפיע על דעותיו ורגשותיו. ומובן מדוע דוקא כלב יקבל את השכר, כי נסיונו גדול וקשה מנסיונו של יהושע ומה עוד שעמידתו של יהושע במסע היא מכח ברכתו של משה רבינו. החפץ חיים בפרושו על התורה עוסק בשאלות אלו ותמצית דבריו, שתי דרכים בעבודת ה' עומדות בפני אדם הרוצה להכין את עצמו מפני השפעה שלילית של חברה מקולקלת. הדרך האחת לצאת למלחמה גלויה כנגדם, וזאת דרכו של כלב. והדרך השנייה, הפוכה, להמנע ככל האפשר מחיכוכים ולעשות עצמו כאחד מהם וזו דרכו של יהושע.

תורה ודעה

"למטה שמעון שפט בן חורי"

יש לפרש בדרך רמז, שהדיין אם יהיה מאויים אי אפשר לו שידון כראוי, ולכן צריך הדיין להיות בן חורין שלא יירא מפני כל, וכמו שנאמר "לא תגורו מפני איש". וזהו שאמר שפט בן חורי, היינו השופט צריך להיות בן חורין.

"למטה יששכר יגאל בן יוסף"

אפשר לרמוז בוזה, על פי מה שאמרו רבותינו ז"ל, שבזמן הגאולה יעמוד ארמילוס הרשע ויעשה מלחמה עם ישראל, ויש חשש שימות משיח בן יוסף חלילה. ולכן יש לנו להרבות בעסק התורה כדי שיהיה הדור כולו זכאי ולא ימות משיח בן יוסף.

וזהו שרמו הפסוק "למטה יששכר" - כאשר ישראל יחזיקו במטה של התורה כמו שהיה יששכר תמיד יושב באהלה של תורה, על ידי זה יזכו "יגאל בן יוסף" - משיח בן יוסף יגאל מידי ארמילוס הרשע ולא ימות.

"למטה יששכר יגאל בן יוסף"

יש לפרש בדרך רמז, על פי מה שאמרו בתלמוד (יבמות סב.): "אין בן דוד בא עד שיכל כל הנשמות שבגוף". ואם כן ריבוי הבנים הוספתם גורם לגאולת ישראל. וזהו שאומר הכתוב "יגאל" - מי שרוצה ומבקש גאולת ישראל, אזי "בן יוסף" ישתדל להוסיף עוד בן.

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע"

התפלל עליו: יה יושיעך מצעת מרגלים (רש"י).

וצריך לדעת למח שינה שמו, והרי יכול היה להתפלל עליו בלא שינוי השם?

ואולי אפשר להסביר שנתן כח בשמו בתוספת האות י' שמספרה עשרה, כדי שיוכל נגד העשרה מרגלים. ועוד, כדי שיתול זכות וחלק הטוב של כל העשרה כמאמר רבותינו בתלמוד (חגיגה טו.) זכה נוטל חלקו וחלק חבירו.

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע"

התפלל עליו: יה יושיעך מצעת מרגלים (רש"י).

בתרגום יהונתן אומר על הפסוק הזה, שכאשר ראה משה ענותנותו, קרא משה להושע בן נון יהושע.

ויש לשאול, מה ענין זה אצל עונה?

ברם, בעצם למח צריך היה משה להתפלל על יהושע שינצל מצעת המרגלים, והלא לפי הנאמר בספר יחזקאל כבר היה אז יהושע בן ארבעים שנה, ורבותינו אמרו שמכיון שעברו רוב שנותיו של אדם ולא חטא שוב לא יחטא, ומכיון שנותרו של אדם הם שבעים שנה, אם כך עברו רוב שנותיו ממילא אין חשש שיכשל בחטא, ומדוע התפלל עליו שינצל מהחטא? אך משראה את ענותנותו של יהושע היה חושש לו שמא יכשל, שכן אמרו חכמינו (חגיגה ה.) כי תלמיד חכם שמעביר על מדותיו מוסיפים לו על שנותיו. הרי יתכן איפוא שהוא יאריך ימים וישיג, וממילא ארבעים שנותיו עדיין אינן "רוב שנותיו", ועדיין עלול הוא להכשל בחטא, על כן התפלל עליו.

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע"

התפלל עליו: יה יושיעך מצעת מרגלים (רש"י).

נשאלת השאלה: על שום מה התפלל משה רבינו תפילה מיוחדת זו רק על יהושע, והתעלם מחבירו הצדיק כלב בן יפונה ומשאר המרגלים, שעליהם מעידים הקדמונים שאותה שעה כשרים היו?

אלא - אומרים חכמי ישראל - יהושע בן נון היה תלמידו המובהק של משה בכתוב (שמות לג. יא): "ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל". משום כך חשש משה - לאחר שנגזר עליו במי מריבה שלא להכנס לארץ - שמתוך אהבתו היתירה של יהושע אל רבו, עלול הוא להורות היתר לעצמו להוציא דיבה על הארץ, כדי לעכב את כניסת העם לארץ המובטחת, ובכך יגרום להארכת חייו של משה. משום כך בירך משה את תלמידו הנאמן: "יה יושיעך מצעת מרגלים" ה' יהיה בעורך, שהאזהבה לרובך לא תקלקל את השורה ולא תכשל חלילה בהוצאת דיבה על הארץ המובטחת לישראל.

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע"

התפלל עליו: יה יושיעך מצעת מרגלים (רש"י).

מדוע היה חשש שמא יכשל יהושע ללמוד מהמרגלים, שואל בעל "חכמה ומוסר" (להגרש"ז מקלם). הרי חטא המרגלים עצמו היה כה גדול עד שקשה להבין כיצד נכשלו בו האנשים הגדולים בדור המדבר - דור מקבלי התורה. מי היה מעלה את דעתו שענקי רוח כגון המרגלים יחטאו ויחטאו על העם כולו ויגרמו בביה לדורות ולמיתו דור המדבר? וכל זה רק בגלל מעט כבוד - שלא יהיו נשיאים בהכנסם לארץ.

ואם אמנם נכשלו שלא כדרך הטבע השאלה במקומה עומדת מדוע חששו יהושע וכלב פן יכשלו ללמוד מהם? והשאלה כפולה היא: איך העלו כלל על דעתם ששאר הנשיאים יחטאו חטא כה גדול? ומדוע חששו על עצמם, הרי היו חזקים באמונה?

הפלא הוא גם על משה רבינו ע"ה שחשש על בחיר תלמידיו שיכשל בחטא חמור כזה. בעינינו גדול הפלא הזה שבעתיים שכן על עצמינו אין אנו חוששים אפילו כאשר אנו נמצאים בקרב בני אדם שסכנת השפעתם השלילית עלינו היא גדולה, איך איפוא חשש משה רבינו על האדם שמסר לו את כל התורה, פן יכשל בחטא גדול כזה עד שהוצרך להתפלל עליו?

המסקנה המתבקשת מתמיהות אלו היא, שאת מה שטחו עינינו מראות ראו אותם גדולי עולם כמשה, יהושע וכלב. הם הבינו היטב שגם האדם הגדול ביותר עלול ליפול בנקל ולהכשל בחטא החמור ביותר. לפיכך התפלל משה עליו שלא יכשל מעמהם.

הלכות ליל חנוכה

הלכות קריאת שמע שעל המטה, וברכת "המפיל"
ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

דין קריאת שמע שעל המטה

א. מצוה לקרוא קריאת שמע על המטה, והיינו אף אם כבר קרא קריאת שמע של ערבית אחר צאת הכוכבים ויצא ידי חובת המצוה.

ובמסכת ברכות (דף ה.) אמר רבי יצחק, כל הקורא קריאת שמע על מטתו כאילו אוחז חרב של שתי פיות בידו, שנאמר (תהלים פרק קמט פסוק ה') "יעלו חסידים בכבוד וינגנו על משכבותם", ולאחר מכן (שם פסוק ו') נאמר, "רוממות אל בגרונם וחרב פיפות בידם".

ועוד אמר רבי יצחק, שכל הקורא קריאת שמע על מטתו מזיקין בדליו ממנו, שנאמר (איוב פרק ה' פסוק ז') "ובני רשף יגביהו עוף", ואין עוף אלא תורה, שנאמר (משלי פרק כג פסוק ה') "התעִיף עיניך בו ואינגנו", ואין רשף אלא מזיקין, שנאמר (דברים פרק לב פסוק כד) "מזי רעב ולחומי רשף וקטב מרדיו".

אילו פרשיות קורא בק"ש שעל המטה

ב. מעיקר הדין די בכך שיקרא על מטתו רק פרשה ראשונה של קריאת שמע, ורק אם קרא קריאת שמע והתפלל ערבית מבעוד יום, ועדיין לא חזר וקרא קריאת שמע בלילה אחר צאת הכוכבים, הייב לחזור ולקרוא כל שלשת הפרשיות של קריאת שמע על מטתו.

וראוי ונכון שאפילו אם כבר קרא קריאת שמע אחר צאת הכוכבים ויצא ידי חובת מצות קריאת שמע של ערבית, שיחזור ויקרא על מטתו כל שלשת הפרשיות של קריאת שמע, מפני שיש בקריאת שמע רמ"ח תיבות, ותשמור קריאת שמע על רמ"ח איבריו מפני המזיקין. וגם לדעת רבינו האר"י ז"ל צריך לקרוא על מטתו כל שלשת הפרשיות של קריאת שמע.

ולדעת רבינו האר"י ז"ל, אפילו אם אינו הולך לישון קודם הצות הלילה, וכבר קרא קריאת שמע של ערבית אחר צאת הכוכבים, צריך לחזור ולקרוא כל קריאת שמע קודם הצות הלילה. (אבל ברכת המפיל אינו מברך אלא כשהולך לישון, וכמו שיבואר להלן).

ואחר שסיים קריאת שמע יאמר תיבת "אמת" אחר "אני ה' אלהיכם". ויחזור ויאמר "ה' אלהיכם אמת" כדי להשלים לרמ"ח תיבות. או שיאמר תיבות "אל מלך נאמן" קודם קריאת שמע.

אם מותר לשכב בק"ש שעל המטה

ג. מעיקר הדין מותר לקרוא קריאת שמע שעל המטה כשהוא שוכב על צדו לגמרי. אבל אסור לקרוא כשהוא שוכב מופה מעט על צדו. וכל שכן שאסור לקרוא כשהוא שוכב פרקדן על גבו או על בטנו. (ואפילו שלא בשעת קריאת שמע, אסור לאדם לשכב פרקדן על גבו או על בטנו, וכמו שאמרו בגמרא ברכות דף יג.). ובדיעבד אם קרא אפילו כשהוא שוכב פרקדן על גבו או בטנו, יצא ידי חובה.

ונכון יותר שיקרא קריאת שמע שעל המטה כשהוא עומד או יושב, כדי שיוכל לקרוא קריאת שמע ולברך ברכת "המפיל" מתוך כוונה כראוי, וגם כדי שלא ירדם באמצע קריאת שמע וברכת "המפיל". וגם לדעת רבותינו המקובלים יש לקרוא קריאת שמע שעל המטה ולברך ברכת "המפיל" כשהוא עומד או יושב.

ובכל ענין יזהר לקרוא קריאת שמע שעל המטה מתוך כוונה כראוי, ולא יפשוט את בגדיו או יחלוץ מנעליו או יעסוק בשאר דברים בשעה שקורא קריאת שמע שעל המטה.

לחן לפרש

"סגולה לזיכרון"

אחד מהסידורי של רבי מנחם-מענדל מקוצק היה תלמיד-חכם גדול, שהיה שקוע במשך כל היום בלימוד התורה, עם זאת סבל מאוד מזיכרון חלש ומנטייה לשכוח את אשר למד.

פעם החליט להיבנס אל רבו ולבקש עצה וסגולה לחיזוק הזיכרון. הרבי מקוצק, שהיה ידוע באמרותיו החריפות והשנונות, הגיב קצרות: "סגולה לזיכרון אתה מבקש? בתורה יש סגולה אחת - ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם - למען זיכרו!" ...